

Overvåkingen fjernet papirer

Ap 8/6-94

105933

Overvåkingspolitiet makulerte i fjor høst flere dokumenter som ikke burde vært ødelagt, mener kontrollutvalget.

**PER ANDERS JOHANSEN
OLAV TRYGGE STORVIK**

Våren og sommeren 1993 slettet Overvåkingspolitiet en rekke dokumenter som ikke burde vært ødelagt. Det fastslår Stortingets kontrollutvalg for overvåkings- og sikkerhetstjenesten. Helt frem til Overvåkingspolitiet i fjor ble pålagt av Justisdepartementet å endre rutinene, foregikk makuleringen av dokumenter. På dette tidspunkt var det allerede flere granskingsutvalg i arbeid for å se på de hemmelige tjenestene.

Opplysningene om makuleringen fremkommer i årsberetningen til kontrollutvalget. Det er usikkert hvor store mengder dokumenter overvåkingspolitiet ødela. Men kontrollutvalget konkluderer med at «det har nok i tiden rett forut for omleggingen av praksis forekommet saneringer som ikke burde skjedd».

– Det ble sanert en gruppe dokumenter som vi mener ikke burde vært ødelagt, sier lederen for kontrollutvalget, høyesterettsadvokat Hans Stenberg-Nilsen. Han vil ikke si hva dokumentene inneholdt, men henviser til Justisdepartementet.

- Politisk overvåking

I årsberetningen fra kontrollutvalget fremkommer forhold som tyder på at overvåkingspolitiet har bedrevet politisk overvåking så sent som 1987. Det ble avdekket da kontrollutvalget gjennomførte en tre dagers inspeksjon av Overvåkingstjenestens avdelinger i Nord-Norge.

I en av stikkprøvene i avdelingsarkivene kom utvalget over et oppsiktsvekkende dokument fra 1987. Utvalget har tolket dokumentet dit hen at det «isolert sett kunne tyde på at det hadde skjedd overvåking på politisk grunnlag».

– Det skal ikke skje overvåking på politisk grunnlag alene. Det mener vi har skjedd her, sier Stenberg-Nilsen.

Stortinget

I Stortinget kommer det nå sterke reaksjoner på opplysningene som kontrollutvalget fremlegger. Opplysningene om politisk overvåking og utstrakt makulering, er alarmerende, sier

Høyres parlamentariske leder, Anders Talleraas:

– Dette bekrefter dessverre at politisk overvåking ikke tilhører historien, men har forgreninger opp til vår tid. Det er skuffende, men ikke helt overraskende, sier Talleraas.

- Svekket tillit

Også Senterpartiet og Kristelig Folkeparti reagerer på opplysningene fra kontrollutvalget. Johan J. Jakobsen (sp) mener dette svekker tilliten til overvåkingen.

– Hvis kontrollutvalget har påvist at gradert stoff er blitt makulert så sent som i 1993, svekker dette ytterligere tilliten til det overvåkingssystem vi har i dag. Ingen kan hindre at det skaper en berettiget mistanke om at det er noe å skjule, sier Jakobsen.

Kjell Magne Bondevik (kr.f.) mener kontrollutvalget legger frem urovekkende opplysninger. Han reagerer spesielt på at overvåkingspolitiet makulerte dokumenter som ikke burde vært ødelagt.

– På det tidspunktet viste alle at det kom en gjennomgåelse av de hemmelige tjenester, noe som politiet også måtte vente. Jeg synes opplysningene om makulering er uhørt, og det skjerper ytterligere mistanken om at man har noe å skjule. Det hele er meget beklagelig, sier Bondevik.

Bondevik understreker at han ikke har lest utvalgets rapport. Han regner med at Lund-kommisjonen kommer til å følge opp flere av opplysningene som nå kommer frem.

– Når det gjelder tilfellet av politisk overvåking i 1987, skal jo ikke dette forekomme med mindre det også har sammenheng med rikets sikkerhet. Dette må det nå bringes klarhet i, sier Bondevik.

Arbeiderpartiets parlamentariske leder, Thorbjørn Jagland, ønsker ikke å kommentere kontrollutvalgets rapport:

– Jeg er helt ukjent med rapporten og ønsker derfor ikke å kommentere det som fremkommer.

Rettsikkerhet

Sjefen for Overvåkingspolitiet, Hans Olav Østgård, sier at han ikke kjenner til at det er makulert dokumenter som ikke burde vært ødelagt:

– Vi har hatt stående ordre om rutinemessig makulering av dokumenter ut fra hensynet til rettsikkerheten. Derfor har det tidligere vært et mål for oss å sanere

eldre eller overflødige registrering, sier Østgård.

Han ønsker ikke å kommentere forholdene som kontrollutvalget tar opp, men viser til at Justisdepartementet behandler rapporten. Ifølge Østgård er det ikke slettet dokumenter, som kan ha interesse for granskningen av de hemmelige tjenestene.

I Justisdepartementet er lagt lokk på flere av de oppsiktsvekkende opplysningene som kontrollutvalget fremlegger. Statsråd Grete Faremo vil ikke å kommentere saken. Begrunnelsen er at den er til behandling, og at man venter svar fra Overvåkingspolitiet.